

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ

**«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Миронова Ірина Ігорівна,
зам. директора ТОВ «Самара-Мед» м. Одеса,
психолог, консультант з питань залежної поведінки

ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ АДИКЦІЙ

Поведінкові адикції, такі як ігрова залежність, комп'ютерна залежність, залежність від соціальних мереж, а також інші форми неконтрольованої поведінки, що не пов'язані з вживанням психоактивних речовин, стають значною проблемою сучасного суспільства. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я [1], понад 6 % світового населення демонструють ознаки різних форм поведінкових адикцій. Ці явища мають негативний вплив на психічне здоров'я, соціальну адаптацію та економічну стабільність окремих громад і держав.

В Україні проблема поведінкових адикцій ускладнюється відсутністю цілісної правової бази, яка б регулювала доступ до потенційно небезпечних платформ, реклами, послуг і контенту. Юридичні механізми регулювання цих явищ є ключовим інструментом у профілактиці адиктивної поведінки, мінімізації її наслідків і захисті вразливих категорій населення.

Юридичні механізми регулювання поведінкових адикцій умовно можна поділити на три основні категорії. По-перше, це обмежувальні заходи: закони, що регламентують доступ до платформ, які сприяють формуванню адиктивної поведінки (наприклад, онлайн-казино, соціальні мережі, сайти з азартними іграми). Вони включають вікові обмеження, механізми ідентифікації користувачів, заборону на певні види контенту або послуг. По-друге, регулювання реклами: заборона або обмеження реклами послуг та товарів, які можуть стимулювати поведінкові адикції. У багатьох країнах запроваджено обмеження на рекламу азартних ігор, онлайн-ігор із монетизацією, а також застосовуються податки на такі компанії [2]. По-третє, це соціальні програми та просвітницькі ініціативи: законодавство має забезпечувати фінансування програм профілактики поведінкових адикцій, підтримку

реабілітаційних центрів та проведення освітніх кампаній серед населення.

У міжнародному досвіді Європейський Союз демонструє низку ефективних підходів до регулювання поведінкових адикцій. Законодавство щодо азартних ігор (Gaming Regulations Directive, 2020) передбачає обмеження на рекламу, обов'язкову ідентифікацію користувачів, а також штрафи для платформ, що не дотримуються норм [3]. У Бельгії запроваджено заборону на lootboxes у відеоіграх, які мають ознаки азартних ігор [4]. Крім того, механізми вікової верифікації для доступу до контенту стали обов'язковими в багатьох юрисдикціях, включаючи Великобританію та Австралію.

З огляду на актуальні виклики, в Україні варто запропонувати низку змін до законодавства:

- створити єдиний закон про регулювання поведінкових адикцій, який би передбачав чіткі механізми контролю за діяльністю платформ, що сприяють формуванню залежностей;
- впровадити вікову верифікацію для доступу до соціальних мереж, онлайн-ігор та платформ із платним контентом, що забезпечить захист неповнолітніх від впливу адиктивного контенту;
- посилити обмеження на рекламу, запровадивши заборону нічної реклами азартних ігор та онлайн-казино;
- запровадити додаткові податки для платформ, які надають послуги з високим ризиком залежності, а зібрані кошти спрямовувати на фінансування реабілітаційних програм та профілактичних кампаній;
- підтримувати просвітницькі кампанії, що роз'яснюють населенню ризики поведінкових адикцій.

Очікується, що впровадження цих змін сприятиме зниженню рівня поведінкових адикцій, забезпечить захист найуразливіших категорій населення, особливо дітей і молоді, та підвищить рівень суспільної обізнаності про ризики залежностей.

Юридичні механізми регулювання поведінкових адикцій мають ключове значення у запобіганні їхньому поширенню та мінімізації наслідків для суспільства. Аналіз міжнародного досвіду свідчить про ефективність обмежувальних заходів, регулювання реклами та впровадження механізмів вікової верифікації. В Україні важливо створити єдину правову базу, яка б

враховувала сучасні виклики та забезпечувала захист населення від адиктивних впливів. Запропоновані заходи, такі як створення спеціального закону, посилення контролю за рекламою, фінансування соціальних програм та реабілітаційних центрів, сприятимуть побудові системи ефективної протидії поведінковим адикціям. Цей підхід також допоможе інтегрувати Україну у світову практику боротьби з залежностями, гармонізуючи національне законодавство з міжнародними стандартами.

Список використаних джерел

1. World Health Organization (WHO) (2021). *Global Status Report On Substance Use And Health*. Geneva: WHO.
2. Gainsbury, S. M., & Blaszczynski, A. (2020). Digital gambling and its impact on gambling. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 31, 8–13.
3. Gaming Regulations Directive (2020). European Union Regulations on Gaming and Gambling. Brussels: EU Publications.
4. DeCock, R., & Hendriks, V. (2021). Gambling-like mechanisms in video games: Legal challenges and public health perspectives. *Addictive Behaviors*, 118, 106859.

Ключові слова: поведінкові адикції, юридичні механізми, регулювання реклами, вікова верифікація, профілактика залежностей, міжнародний досвід, соціальна відповідальність, просвітницькі кампанії.

Keywords: behavior aladdictions, legal mechanisms, advertising regulation, age verification, addiction prevention, international experience, social responsibility, educational campaigns.

Довженко Мирослава Юріївна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ПРАВОПОРУШНИКА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	40
Зубарева Світлана Михайлівна ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПСИХОЛОГІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	42
Костюк Вероніка Сергіївна ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	46
Куліков Віталій Миколайович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВПЛИВ ЗАКОНОДАВСТВА НА ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	50
Миронова Ірина Ігорівна ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ АДИКЦІЙ	53
Папінян Вікторія Валентинівна, Брусанівська Вікторія Олегівна ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ.....	56
Папінян Вікторія Валентинівна, Токова Леся Анатоліївна СОЦІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОПОРА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	62
Папінян Вікторія Валентинівна, Цехоцька Поліна Юріївна РОЛЬ ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	66
Папінян Вікторія Валентинівна, Юріцена Катерина Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СТАНУ ПАНІКИ.....	70
Петровчан Діана Михайлівна ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД МОЛОДІ	75
Попова Ольга Сергіївна ПРОЦЕС СПІЛКУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМОТВОРЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН.....	78
Рєпнова Тетяна Петрівна ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ: КОНСТРУКТИВНИЙ ТА ДЕСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТИ.....	82